

Donostian, 1995.eko apirilaren 28an

Haritschelhar, J., euskaltzainburua
 Lekuona, J.M., euskaltzainburuordea
 Arana Martija, J.A., diruzaina
 Altuna, P.
 Azkarate, M.
 Charritton, P.
 Davant, J.L.
 Diharce, X.
 Irigoien, A.
 Kintana, X.
 Krutwig, F.
 Larre, E.
 Oihartzabal, B.
 Ondarra, F.
 Peillen, Tx.
 Salaburu, P.
 San Martin, J.
 Sarasola, I.
 Satrustegi, J.M.
 Villasante, L.

Lizundia, J.L., idazkariordea
 Zearreta, J.J., ekonomi eragilea

Donostian, ETB-Miramón, 1995.eko apirilaren 28an, goizeko hamarretan bildu da Euskaltzaindia alboan aipatzen diren ki-deak bertan direla.

Ezin etorria P. Goenagak eta E. Knörrek bidali dute. J.L. Lizundia, idazkariordea, idazkaria ez egonik, honen zereginetan aritu da.

Batzar-agiriak

Martxoko hileroko, IX. Barne Jardunaldietako batzar-agiria eta Gabirel Jauregiren mendeurren ospakizun ageriko batzarrenak onartzen dira, J.A. Arana Martija, A. Irigoien, J.M. Satrustegi eta J.L. Lizundiaren zenbait zuzenketa aintzat hartu ondoren.

Hil berria

Josu Oregi euskaltzain urgazlearen heriotzearen albistea eman da. Ekaineko bilkuran irakurriko da haren oroimenezko hil berri txostena.

Euskara Batuko batzordea - Hizkuntz Arauak

P. Salaburuk, Euskara Batuko batzordeburuak, hartzen du hitza eta proposamen hauek aurkezten ditu: *Baiezko perpausetan noiz eta nola* eta *Ekartzea merezi du* arauetz Euskaltzaindiak gomendatzen du partitiborik ez erabiltzea gehiegi baiezko perpausetan (ikus eranskinean xehetasunak). *Ekartzea merezi du* bezalako espasideetan aditz izenak absolutiboan joan behar du (ikus eranskina).

Jarraian *Espainiako erresumako probintzia eta elkarte autonomoen exonomastikako izenak* deritzan zerrendaz Euskara Batuko batzordearen poposamen hau agertzen du P. Salaburuk, Onomastika batzordearena aztertu ondoren, hots, exonimo izen hutsak, alde batetik ikusi behar direla eta bestetik izen arrunt edo generikoak; lehenabizikoak Onomastika batzordeak prestatuz eta besteetan Hiztegi Batukoak ere badutelarik zer esana. Arruntetan “Comunidad autónoma” deritzan izenari buruz Herri-Aginteei pro-

posamen zehatza egin, orain dagoen nahastéa argitzeko. “Balear Irlak” dela eta, **irla** izenaz eztabaida luzea sortzen da, zeinetan parte hartzen duten P. Salaburu batzordeburuaz gain, P. Altuna, Tx. Peillen, I. Sarasola, F. Ondarra, J. San Martin, P. Altuna, A. Irigoien, F. Krutwig, J.M. Satrustegi, X. Kintana, J.A. Arana Martija, J. Haritschellar, P. Charritton euskaltzainek eta J.L. Lizundia Onomastika batzordekideak. J.M. Satrustegi eta J. San Martinek argitzen dute bereziki *irla* jarri zela, Euskaltzaindiak presaturiko *Zortzi urte arteko ikastola hiztegian*. Islaren alde eta *uharte* toponimiako balioa zehatza nabarmentzen dute zenbait euskaltzainek. J.M. Satrustegik galdetzen du ea exonomastikako azpibatzerdea kendu beharko ote den, Onomastika barne, beste baten mesedetan, ezezkoa erantzuten zaiolarik. *Uharte* literaturan azken mendean asko erabili dela ere azpimarratu da. *Izaro* hitza ere erabili dela oroitarazten du J. San Martinek. A. Irigoienek ordena honetan hobesteko proposamena egiten du: *1. isla, 2. irla, 3. uharte*. I. Sarasola, ordea, beste era honetan egiten du proposamena: *1. uharte, 2. isla, 3. irla*. P. Charrittonek: *1. uharte, 2. irla*. Eztabaida luze baten ondoren, I. Sarasolaren proposamena onartzen da, kontrako botorik gabe. Izen soiletan Onomastika batzordetik iritsitako ea izen soil denak beretzat hartzen ditu Euskara Batuko batzordeak, salbu *Aragoa*. Euskara Batuko batzordeak *Aragoi* proposatzen du eta ez *Aragoa*, *Aragoe* aldakia ere aipatzen da. Eztabaida baten ondoren *Aragoi* onartzen da, 17 boto alde eta bi zuri jasotzen dituelarik. *Asturias* eta *Asturiak* izen historikoaz, Onomastika batzordearen proposamen berbera egin arren Euskara Batuko batzordeak, F. Ondarraren oharrak eztabaida sortzen du. Biak, *Asturias* eta *Asturiak* onartzen dira bakoitza bere erabileran eta bigarrenengoan deklinabidea zehazturik. “Principado de Asturias”erako, *Asturiasko Printzerria* onartzen da. A. Irigoienek ohartarazten du berak nahiago duela “Printzipatua”. Gainontzeko herrialdeen izen soil guztiak onartzen dira. Segidan, *Espainiako probintzia* eta *hiriburuen izenak* Onomastika batzordetik Euskara Batuko batzordera pasatu berberak aurkeztzen ditu, salbu gaztelaniaz “La Coruña” dena eta euskarazko zutabea *A Coruña* agertzea. Honetaz erabaki hau hartzen da: *Coruña* euskaraz eta beste zutabean *A Coruña* (*gal.*) eta *La Coruña* (*gazt.*) jarrita. *Las Palmas de Gran Canaria* eta *Santa Cruz de Teneriferen* izenei buruz azkenengo Onomastika batzordeak hemengo beste izen batzuei buruz esandakoaren analogiaz jokatu behar litzatekeela proposatzen du J.M. Satrustegik, alegia (Kanaria Handiko) *Las Palmasen* ordez, *Las Palmas (Kanaria Handiko)* eta (Tenerifeko) “Santa Cruz”en ordez *Santa Cruz (Tenerifeko)*. Onartzen da. *Santander* jartzea erabaki da, nahiz eta gero izen historikoetara pasatu *Sanandere*, alegia, euskal exonimotzat. *Palma de Mallorca* gehitzea ere onartu da eta baita ere *Santiago de Compostela* eta *Donejakue Konpostelako* izen historikoa. Azentua erabiltzea, orohar, libre uztea erabaki da. *Munduko estatu izenen* zerrendaz ez du proposamenik aurkeztu Euskara Batuko batzordeak. Jarraian, P. Salaburuk Euskara Batuko batzordearen udararteko onarpen egutegi hau aurkeztzen du: maiatzean 1. *Frantziako herrialde eta departamenduen izenak*, 2. Gramatikako hiru puntu: *Ongi etorri!*, *Hiru kiloko haurra*, *Lau hankako mahaia* eta *Orduak nola eman*; ekainean: 1. Hiztegi Batuko A letra osoa, 2. *Munduko estatu izenak*, 3. *Comunidad Autónoma* izenaz; uztailean: Hiztegi Batuko B letra eta Gramatikako beste punturen bat.

Herri-Aginteeikiko II. Hitzarmena eta 1995.eko aurrekontuez

Hasteko X. Kintanaren proposamenez, P. Altunari eskerrak ematea onartu da X. Arzalluzesekin Euskaltzaindiaren egoera ekonomikoa dela eta egin duen gestioagatik.

J.A. Arana Martija diruzainak hartzen du segidan hitza eta 1995.eko aurrekontuen murrizketaz luzez jardun du, zenbait puntutan J.J. Zearreta, ekonomi eragileak laguntzen diolarik. Larrabearen, martxoaren 30ean, osoen bilkuran onartutako murrizketa drastikoak leunduz eta Donostian, apirilaren 12an, Herri-Aginteeekin egindako bileran hauek eman-dako irizpideak nolabait kontuan hartuz, Diruzaintzak prestatu duen aurrekontu egokitu-tua, ez Euskaltzaindiak behar duena, egoera ekonomikoak derrigortzen duena baizik, banatu zaie euskaltzainei. Murrizketa aipagarrienak honako hauek dira: bekadunak kentzea, esleipenak ez ordaintzea, langileen igoera ez egitea, batzordeen kideak eta bileren kopuruak gutxitzea eta funtzionamenduko hainbat gastu murriztea. Hau guztia egin ondoren 181.881.438 pezeta geratzen dira aurrekontu arrunterako eta 81.338.260 pezeta egitasmo eta batzordeen aurrekonturako. Esleipenak ordaintzearen alde agertzen da P. Salaburu, baina Aditegiek gomendatutakoak bete behar direla dio. A. Irigoienek azaltzen du ikerketa lanentzat dirulaguntza gehiago sartu behar dela aurrekontuan. P. Charrittonek dio ikertokia dela Euskaltzaindia eta Azkue Biblioteka egun osoz, gaueko 10ak arte, adibidez, zabalik egon beharko lukeela ikertzaileei zerbitzu hobek emateko. Azken proposamen hau ezin dela onartu dio bibliotekariak pertsona gehiago hartu beharko liritekeelako bi txanda jarritz, atezain eta guzti. Beste proposamenak, eta beste euskaltzain batzuk egiten dituztenak kontuan hartuko direla dio diruzainak maiatzeko osoen bilkuran behin betiko onartu beharko direnak.

II. Hitzarmenaz eztabaida zabal bat hasten da. Aipamen ugari egiten dira, batzordekide hauek, orde honetan, parte haritzen dutelarik: P. Salaburu, P. Charritton, A. Irigoien, J. Haritschelhar, P. Salaburu, F. Krutwig, P. Salaburu, I. Sarasola, J. San Martin, M. Azkarate, J.J. Zearreta, X. Kintana, F. Krutwig, A. Irigoien, J. San Martin, P. Salaburu, J.L. Lizundia, J. Haritschelhar, J.A. Arana Martija, M. Azkarate, F. Ondarra, B. Oihartzabal, P. Charritton, B. Oihartzabal, J.L. Lizundia, J. Haritschelhar, P. Salaburu, J. San Martin, M. Azkarate, J. Haritschelhar, J.A. Arana Martija, P. Charritton.

Azkenik, euskaltzainburuak asteazkenerako bakoitzak II. Hitzarmenari buruzko oharrek egoitzara idatziz bidaltzeko, horiek bakarrik kontuan izan ahalko baitira, Zuzendaritzak ikusi ondoren, maiatzeko batzarrerara onartzeko moduan aurkezteko.

Batzordeen horniketa

J.L. Lizundia idazkariordeak idatziz bidalitako eskaintzak irakurtzen ditu, hots, L. Villasantek, Euskara Baturako; F. Ondarrak, Gramatika batzordearako; Miren Azkarate Jagon sailburuak, orain arte dagoen batzordeetarako; P. Altuna Iker sailburuak, Gramatika, Euskara Batua eta Argitalpen batzordeetarako; X. Kintanak Euskara Baturako eta Exonomastikarako; eta Andolin Eguzkitza euskaltzain urgazleak, Onomastika, Exonomastika barne. Euskaltzainburuak batzordeburuei datorren maiatzaren 20rako idazkarien eta kideen proposamenak igortzeko eskatzen die, gero hileroko batzarrean hornitzeko.

Barneko eta kanpoko ordezkarien izendapena

Euskaltzainburuak, atzoko Zuzendaritzan aurkeztu eta onartutako proposamen hau dakar: Gipuzkoako ordezkari, Juan Mari Lekuona; Arabako ordezkari, Patxi Goenaga;

Nafarroako ordezkari, Jose Mari Satrustegi; Iparraldeko ordezkari, Pierre Charritton, eta HABEko patronatoko Akademiaren ordezkari, Miren Azkarate, Jagon sailburua. Guztiok birresten dira.

Eskuarteko eta azken ordukoak

J.A. Arana Martija, bibliotekariak, Azkue Bibliotekak katalogatu berri dituen zerrenda bi banatzen ditu, hots, “Odon Apraiz liburutegia” eta “Luis Ibarra Elizondo «Itarco»ren liburuak”.

J.M. Lekuona, buruordeak, honako hau adierazten du: jendaurrean aditzera eman da “Vianako Printzea Saria, VI. edizioa” dela eta Julio Caro Baroja aurkeztu dutela irabazletzat, hala nola “Ateneo de Navarra”k. Eta berandu denez Don Julioren alde eskabidea egin dutenekin, Euskaltzaindiak atxekimendua ager dezala, kontuan izanik, besteak beste, euskaltzain ohorezkoa dela. Onartzen da.

Ondoren, P. Charritton, Iparraldeko ordezkariak, maiatzeko bilkuren egitaraua azaltzen du. Nafarroa Behereko Heletako Udaletxean izango dira 26an, goizeko 10etan hilerokoa eta arratsalde 15,30-16etan Anai Innocentius Elizanbururen mendeurreneko biltzar irekia. Bi hitzaldi izango lirateke, bata, Martin Lasa lasalletarrarena, eta bestea, Xipri Arbelbide euskaltzain urgazlearena.

Azkenik, X. Kintana, euskaltzainak, hemen, ETBn berton, “Toma y Daca” izeneko telebista saioan gertatutakoaz bere kezka bizia agertzen du, hots, euskararekiko eta Euskal Herriarekiko, orohar, sortzen ari den errebisionismoaz. Horretaz Eusko Ikaskuntzako Gregorio Monreal eta Joseba Agirreazkuenaga buruzagiekin hitz egin duela aitortu du. Euskaltzaindiak bere garaian *Liburu Zuria* prestatu eta argitaratu zuela esan da, baina horrek ez duela kentzen arazoa berriz sakondu behar denik. Dena dela, gai hau Jagon Sailekoa dela ikusi da.

Besterik gabe, amaitu da bilkura.

Jean Haritschelhar,
euskaltzainburua

Endrike Knörr,
idazkaria